

**УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ**

**УПУТСТВО ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ ЗА ИЗРАДУ
МАГИСТАРСКЕ ТЕЗЕ**

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовео комисију</p> <p>Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду на седници одржаној 18. октобра 2013. године именовало је комисију за оцену подобности теме и кандидата за израду магистарске тезе Ангеле Иршаи под насловом: Женски чланови династије Арпадовића у XIII веку у изворима и историографији</p>
<p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <ul style="list-style-type: none">- др Снежана Божанић, доцент, ужа научна област: Медијевистика, датум избора: 11.11.2010; Филозофски факултет, Нови Сад (ментор)- др Ненад Лемајић, редовни професор, ужа научна област: Медијевистика, датум избора: 22. марта 2007, Филозофски факултет, Нови Сад- др Ђорђе Бубало, ванредни професор, ужа научна област: Медијевистика (Историја српског народа у средњем веку са историјском географијом и старословенским језиком), датум избора: 12. јун 2012, Филозофски факултет, Београд.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Ангела (Иван) Иршаи</p>
<p>2. Датум и место рођења, општина, Република: 30. мај 1968. године, Нови Сад, Република Србија</p>
<p>3. Година уписа на магистарске студије, смер/усмерење, број положених испита и просечна оцена Година уписа: 1996; смер: Историја, Општа историја средњег века; положено 6 испита с просечном оценом 10,00.</p>
<p>4. Приказ научних и стручних радова са оценом:</p> <p>Irsai Angéla, Magyar történet 1301-től 1526-ig, Atlantis, Újvidék 2000. Ангела Иршаи, О Часопису <i>Настава историје</i> из угла наставника историје, <i>Настава историје</i>, 11/2000, 218-220. М 53 Irsai Angéla, Árpád-házi királyok, Atlantis, Újvidék 2002. М 42 Hardi Irsai Angéla, Linguam Latinam disco, I-II, Atlantis, Újvidék 2003. М 42 Hardi Irsai Angéla, Szólalj meg latinul!, Latin olvaskönyv, Atlantis, Újvidék 2004. М 42</p>

Ангела Харди Иршаи – Ђура Харди, Средњовековни градови, Настава и Историја, 2/2004, 100-115. М 53

Hardi Irsai Angéla, Történelmi olvasókönyv, Képek a magyarok életéből 1526-ig, Free media, 2005. М 53

Ангела Харди Иршаи, Покрајина Војводина као средина примене уџбеника историје у мултиетничком друштву, Настава и Историја, 6/2006, 151-154. М 53

Hardi Irsai Angéla, A nádorfehérvári diadal (1456), Létünk (Különnyomat), Újvidék 2006, 5-16. М 53

Hardi Irsai Angéla, Apuliai (Anjou) Izabella, az egyik legszomorúbb sorsú magyar királyné, Létünk, XXXVII, 1/2007, 45-54. М 53

Комисија је позитивно оценила приложене радове кандидата.

III ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА ИЛИ ПРЕДЛОГ НОВОГ МЕНТОРА

Ментор предложене магистерске тезе је др Снежана Божанић, доцент за научну област Медијевистика. Предавач је више курсева на основном, мастер и докторском програму студија поменутог факултета. Учествовала је на бројним домаћим и међународним скуповима са запаженим саопштењима и радовима који су публиковани у одговарајућим зборницима. Тренутно је ангажована на два пројекта: *Војвођански простор у контексту европске историје* (бр. 177002; Министарство просвете и науке Републике Србије) и *Средњовековна насеља на тлу Војводине. Историјски процеси и догађаји* (бр. 114-451-2216/2011; Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој АП Војводине). Има преко 50 објављених научних радова. Била је ментор при изради већег броја дипломских радова. Учествовала је као члан комисије преко 10 одбрањених магистарских и мастер радова, те две докторске дисертације. Сарадник је Српског биографског речника Матице српске. У корпусу њеног интересовања налази се, између осталог, проблематика која је у вези са предложеном темом магистарске тезе. Више пута је боравила на студијским истраживањима у Будимпешти.

IV. ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

ОЦЕНА

1. формулације назива тезе (наслова)

Женски чланови династије Арпадовића у XIII веку у изворима и историографији

2. предмета (проблема) истраживања

Женски чланови династије Арпадовића у XIII веку на основу резултата генеолошке гране историографије могу се идентификовати око тридесетак историјских личности које су биле ћерке и супруге угарских владара. Ова чињеница се базира на изворима, односно, историографској интерпретацији просопографије конкретних особа. Истраживање стога има три примарна појма научног интересовања које треба дефинисати као –жене у XIII веку - чланице конкретних владарских династија. Однос извора према принцезама и владаркама по њиховој струкури, суштини информација и провинијенцији, те став и интеракција европских историографија, конкретно - мађарске српске, чешке, пољске, аустријске, руске, украјинске, хрватске, словачке - о женским члановима династије Арпадовића. Узимајући наведене параметре, међу женским члановима династије треба посебно издвојити као предмет истраживања Маргарету, бившу византијску царицу као господарицу Срема и данашњег Новог Сада, кнегињу Ану ћерку Беле IV господарицу Мачве и Босне и ташту чешког краља Пшемисла Отокара, Констанцу ћерку Беле IV кнегињу Галиције и Волиније, краљицу Каталин супругу српског краља Стефана Драгутина, краљицу Елизабету Куманка супругу Стефана II, Марију супругу краља Сицилије Карла II и Елизабету супругу Ладислава IV.

3. познавања проблематике на основу изабране литературе

Историографија је у досадашњим својим истраживањима приступила теми примарно кроз генеалогски и просопографски аспект изучавања женских чланова династије Арпадовића у XIII веку. На том пољу резултати су већ одавно дефинисани и познати. Жене се сагледавају као инструмент династичке политике и као супруге и мајке европске владарске елите, евентуално као светице и предмет верског култа. Хронологија истраживања је стога подређена овим детаљима из њихових биографија. Речени приступ је у својим класичним истраживањима дефинисао историчар и генеалог Мор Вертнер на прелазу из XIX у XX век. У најновије време Атила Жолдош сагледава улогу женских чланова династије кроз институцију посета и титула и на том пољу његово истраживање је окренуто новим структурама интерпретације дипломатичке грађе. Корелацију посета, тј. институције апанаже и политичке улоге жена већ раније су у својим радовима (с аспекта српско-мађарских односа) отворили Ђула Кришто, Божидар Ферјанчић, Сима Ђирковић и Петар Рокаи.

4. циљева истраживања

Имајући у виду резултате, ставове и схватања досадашње историографије о постављеној теми (уп. претходно поље) на темељу постојећих открића намећу се нови тематски и превасходно методолошки аспекти истраживања. На првом месту потребно је регистровати и дефинисати присутност конкретних жена - личности у тадашњим савременим изворима (хронике, повеље, епистоле, житија, ликовни и епиграфски споменици) и на основу хеуристичке фазе рада квалитативно одредити њихов положај у односу на друге чланове династије, представнике аристократије, цркве и потенцијалне поданике. Овде су посебно важни дипломатички извори и идентификација жена као активних лица - ауктора, затим дестинатара, или пак статусних учесника историјских и правних догађаја наведених поред супруга – владара, своје деце - наследника или њихов споредни помен као трећих лица. На том пољу изузетно ја важно направити провинцијалну статистику грађе. На пољу анализе историографије кроз дефинисање положаја женских чланова династије Арпадовића предстоји заправо оригинално научно истраживање јер се овој теми на основу компарације ставова историографија још није приступило.

5. очекиваних резултата (хипотезе)

Очекивани резултати истраживања су да се на једном месту систематично сакупе, класификују и одреде по својој историографској, тј. употребној вредности извори који се непосредно и посредно односе на женске чланове династије Арпадовића у XIII веку. Паралелно, предстоји сакупљање и анализа историографских дела који су непосредно обрађивали ову тему с нагласком на компарацију интерпретације улоге женских чланова Арпадовића изведених на основу истих извора али у различитим историографским срединама. Међу очекиваним резултатима истраживања требало би да стоји и закључак по коме су женски чланови династије Арпадовића заправо били мост сарадње и веза између земаља тадашње средње и југоисточне Европе с обзиром да ова теза није присутна у науци, пре свега због парцијалног изучавања проблема где су жене пре објект него ли субјект историјских процеса и веза. На крају, ову тезу поткрепљују наративни и дипломатички извори који су ипак релативно малобројни, али њихова интерпретативна вредност у науци никад није довођена у питање.

6. плана рада

Планира се прикупљање и сређивање грађе, критика извора и њихова научна обрада. Потом се планира преглед релевантних историјских дела (монографских и чланака из периодичних публикација), на мађарском, српском, енглеском, руском, полјском и другим језицима релевантним за историографију ове теме. Након тога кандидаткиња ће приступити обради података, коначном дефинисању концепције рада и тематских целина, те, писању текста.

7. метода и узорка истраживања

Током писања магистарског рада користиће се позитивистичка метода. Током хеуристичке фазе предвиђена је посета Сечењи библиотеци у Будимпешти, Народној и

Универзитетској библиотеци у Београду, Библиотеци САНУ итд. На основу примарних историјских извора као и литературе кандидат ће користити хронолошко-проблемски приступ теми.

8. места, лабораторије и опреме за експериментални рад
Библиотека Матице српске у Новом Саду, Народна библиотека у Београду, Универзитетска библиотека у Београду, Сечењи библиотека у Будимпешти, Универзитетска библиотека у Сегедину, филозофски факултети у Новом Саду и Београду.

9. методе статистичке обраде података и осталих релевантних података

V ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

Пријављена тема магистарског рада *Женски чланови династије Арпадовића у XIII веку у изворима и историографији* представља са образложеним планом, циљевима и потенцијалним резултатима истраживања представљаће оригинални допринос историографији са валидним научним претпоставкама у наведеним сегментима. Њен развојни квалитет је свакако у компаративном приступу истраживања ове до данас комплексно не истражене научне проблематике. На основу до сада публикованих научних радова као и на основу оцене положених испита на постдипломским студијама, комисија је закључила да кандидаткиња испуњава критеријуме за подобност теме.

На основу претходно изнетих оцена и ставова, комисија позитивно оцењује подобност магистарске теме и кандидаткиње: *Женски чланови династије Арпадовића у XIII веку у изворима и историографији* Ангеле Иршаи и **ПРЕДЛАЖЕ Наставно-научном већу да ова тема буде ПРИХВАЋЕНА и ОДОБРЕНА за израду.**

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

у Новом Саду, 5.11.2013.

1. **др Снежана Божанић**, доцент за ужу научну област Медијевистика,
Филозофски факултет у Новом Саду, ментор

2. **др Ненад Лемајић**, редовни професор за ужу научну област Медијевистика,
Филозофски факултет у Новом Саду

3. **др Ђорђе Бубало**, ванредни професор за ужу научну област Медијевистика,
Филозофски факултет у Београду